

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 157/2023-66

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára (sudca spravodajca) a sudcov Ivana Fiačana a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Milanom Slobodnikom, advokátom, Štúrova 20, Košice, proti uzneseniu Okresného súdu Martin sp. zn. 1T/54/2021 z 24. augusta 2022 takto

rozhodol:

1. Uznesením Okresného súdu Martin sp. zn. 1T/54/2021 z 24. augusta 2022 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa podľa čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd.
2. Uznesenie Okresného súdu Martin sp. zn. 1T/54/2021 z 24. augusta 2022 **zrušuje a vec vracia** Okresnému súdu Martin na ďalšie konanie.
3. Kancelárii Ústavného súdu Slovenskej republiky **ukladá** zaplatiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia v sume **530,86 eur** na účet jeho ustanoveného právneho zástupcu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Trnava **je povinný** nahradiť trovy právneho zastúpenia v sume **530,86 eur** na účet Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Ústavnej sťažnosti vo zvyšnej časti **nevyhovuje**.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 21. októbra 2022, doplnenou podaniami doručenými ústavnému súdu 15. novembra 2022, 24. januára 2023 a 21. februára 2023 a tiež podaním ustanoveného právneho zástupcu doručeným ústavnému súdu 5. mája 2023, domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv zaručených čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2, čl. 48 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 36 ods. 1, čl. 37 ods. 2, čl. 38

ods. 1 a čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práv zaručených čl. 6 ods. 1 a ods. 3 písm. b) a c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), čl. 14 ods. 3 písm. b) a c) Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (ďalej len „medzinárodný pakt“) a čl. 11 ods. 1 Všeobecnej deklarácie ľudských práv (ďalej len „všeobecná deklarácia“) uzneseniami okresného súdu sp. zn. 1T/54/2021 z 2. júna 2022 a 24. augusta 2022 a ich zrušenia.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol uznesením vyššieho súdneho úradníka okresného súdu sp. zn. 1T/54/2021 z 2. júna 2022 (ďalej len „uznesenie vyššieho súdneho úradníka“) zaviazaný nahradiť štátu odmenu a hotové výdavky v sume 2 064,71 eur uhradené štátom obhajcovi, ktorý mu bol podľa § 40 ods. 1 Trestného poriadku ustanovený v trestnom konaní vedenom proti jeho osobe, a to z dôvodu nutnej obhajoby podľa § 37 ods. 2 Trestného poriadku (pochybnosti o spôsobilosti obvineného náležite sa obhajovať), keďže vzhľadom na zistený skutkový stav bol okresný súd toho názoru, že sťažovateľ nespĺňa podmienky nároku na bezplatnú obhajobu, keďže má príjem a určité finančné prostriedky na úhradu trov obhajoby. Sťažnosť sťažovateľa podaná proti uvedenému rozhodnutiu bola zamietnutá uznesením sudcu okresného súdu sp. zn. 1T/54/2021 z 24. augusta 2022 (ďalej len „namietané uznesenie sudcu“).

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ v postupe okresného súdu, ktorý skonštatoval, že sťažovateľ nespĺňa podmienky nároku na bezplatnú obhajobu a je z tohto dôvodu povinný nahradiť štátu odmenu a hotové výdavky uhradené štátom ustanovenému obhajcovi, vidí porušenie svojich označených práv.

4. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti formuluje podrobnú argumentáciu, v ktorej spochybňuje dôvody prezentované okresným súdom, ktorý pri rozhodovaní o jeho povinnosti nahradiť štátu trovy spojené s obhajobou realizovanou ustanoveným obhajcom vychádzal, tak ako to vo svojich rozhodnutiach prezentoval, zo skutočnosti, že sťažovateľ má určitý príjem z práce vykonávanej v rámci výkonu trestu odňatia slobody, a tiež z celkovej ekonomickej situácie sťažovateľa, nielen z jeho momentálnych finančných možností, keď poukazoval na jeho práceschopnosť a jeho produktívny vek a možnosť zmierniť dopady takto vzniknutej pohľadávky uzavretím dohody o splátkach alebo o odklade platenia s Justičnou pokladnicou podľa § 11 zákona č. 65/2001 Z. z. o správe a vymáhaní súdnych pohľadávok v znení neskorších predpisov. Dôvodí, že pri preukazovaní svojich majetkových pomerov deklaroval, že nemá skutočný príjem a nepoberá toho času sociálne dávky, má peňažné dlhy voči štátu odvíjajúce sa od trestných konaní vedených proti jeho osobe, trpí ochorením, kvôli ktorému bude mať po prepustení z výkonu trestu na slobodu zvýšené výdavky na stravu, a že po výkone trestu pravdepodobne nastúpi na tzv. doliečenie svojej duševnej choroby (závislosti), ktoré obvykle trvá dva roky, a počas tejto doby nebude zaradený do pracovného procesu a na úhradu nákladov liečby bude poberať len sociálne dávky. Podľa jeho názoru okresný súd pri rozhodovaní nevychádzal z jeho celkovej ekonomickej situácie, pretože vylúčil z posudzovania ďalšie rozhodujúce skutočnosti a okolnosti charakterizujúce túto situáciu a svoje rozhodnutie založil iba na práceschopnosti a produktívnom veku. Sťažovateľ dôvodí, že rozhodnutie okresného súdu nemožno považovať za riadne, konkrétne a logické, naopak, podľa neho pôsobí frázovito, všeobecne, arbitrárne a obsahuje vnútornú rozpornosť. Objasňuje, že okresný súd síce v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že sťažovateľ má príjem a určité

finančné prostriedky, nekonkretizoval však, či je uvedený príjem dostatočný alebo nedostatočný na účel priznania nároku na bezplatnú obhajobu. Sťažovateľ je toho názoru, že objektívne nie je schopný uloženú povinnosť náhrady trov obhajoby v rádovo tisícoch eur splniť. Interpretuje obsah práva obvineného na bezplatnú obhajobu a zdôrazňuje, že podstatou tohto práva je, aby právo na obhajcu v trestnom konaní nebolo limitované ekonomickými pomermi osoby, proti ktorej sa vedie alebo viedlo trestné stíhanie. Výklad právnej normy, a to § 34 ods. 3 Trestného poriadku, ktorý definuje zákonom stanovený nárok na bezplatnú obhajobu, čo sa týka otázky nedostatku finančných prostriedkov, ktorý zvolil okresný súd, sťažovateľ hodnotí ako ústavne nekonformný, keďže podľa neho odporuje účelu a zmyslu právnej normy. Podľa jeho názoru totiž aj v prípade aplikovania neurčitej normy musí byť interpretácia otázky nedostatku finančných prostriedkov a podmienok priznania nároku jednoznačná a jasná, pretože ak subjekt uplatňujúci si nárok nevie a ani nemôže vedieť, kedy a za akých podmienok môže od súdu požadovať a očakávať priznanie nároku, je takáto súdna pomoc pri uplatnení práva fiktívna a iluzórna. Podľa sťažovateľa okresný súd vytvoril novú, špeciálnu, prísnu, nekonkrétnu a nedosiahnuteľnú podmienku priznania práva na bezplatnú obhajobu alebo priznania práva na obhajobu za zníženú odmenu, ktorú podľa jeho interpretácie podmieňuje práceschopnosť, a nie nedostatok finančných prostriedkov.

5. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti takisto namieta, že konajúci súd v jeho prípade po tom, čo skonštatoval nesplnenie podmienok nároku na bezplatnú obhajobu, sa vôbec nezaoberal druhou možnosťou, ktorú dotknuté ustanovenie poskytuje, a to posúdením nároku na obhajobu za zníženú odmenu. V doplnení svojej ústavnej sťažnosti predložil dve rozhodnutia okresného súdu týkajúce sa totožnej otázky priznania nároku na bezplatnú obhajobu pre účely posúdenia povinnosti sťažovateľa znášať náhradu nákladov obhajoby realizovanej ustanoveným obhajcom, kde pri totožnej argumentácii sťažovateľa predostretej v uplatnenej sťažnosti, teda na základe totožného skutkového stavu, rozhodol okresný súd v druhom stupni rozdielne a k povinnosti uhradiť trovy ustanoveného obhajcu sťažovateľa nezaviazal, keďže skonštatoval, že sťažovateľ nemá dostatok finančných prostriedkov na úhradu trov obhajoby. Rozhodovaním o svojej povinnosti k náhrade nákladov ustanoveného obhajcu vytyka aj skutočnosť, že o jeho sťažnosti podanej proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka okresného súdu nerozhodoval súd nadriadený.

III.

Vyjadrenia okresného súdu a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

6. Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 157/2023-33 z 30. marca 2023 prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie v rozsahu týkajúcom sa namietaného uznesenia sudcu okresného súdu v časti namietaných čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2, čl. 48 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 ústavy, čl. 36 ods. 1, čl. 37 ods. 2, čl. 38 ods. 1 a čl. 40 ods. 3 listiny, čl. 6 ods. 1 a ods. 3 písm. b) a c) dohovoru a čl. 14 ods. 3 písm. b) a c) medzinárodného paktu, vo zvyšnej časti ústavnú sťažnosť odmietol. V súvislosti s vecným prerokovaním ústavnej sťažnosti ústavný súd vyzval 15. mája 2023 predsedníčku okresného súdu na vyjadrenie sa k vecnej stránke ústavnej sťažnosti. Na výzvu ústavného súdu reagovala predsedníčka okresného súdu podaním sp. zn. Spr 312/23 z 26. mája 2023, v ktorom dôvodila, že vo všeobecnosti má odsúdený povinnosť preukázať nedostatok finančných prostriedkov odôvodňujúci nárok na bezplatnú obhajobu (prípadne obhajobu za zníženú

odmenu), a to najneskôr pri rozhodovaní o náhrade trov konania. V tomto kontexte argumentovala poukázaním na čistý príjem sťažovateľa počas špecifikovaného obdobia (marec 2022 – 77,96 eur; apríl 2022 – 111,12 eur; máj 2022 – 88,04 eur; jún 2022 – 167,81 eur) plynúci z jeho pracovného zaradenia vo výkone trestu odňatia slobody, kde má výkon trestu trvať predpokladane do 19. septembra 2023. Takisto argumentovala, že dôkazom dostatočných príjmov sťažovateľa je podľa nej aj skutočnosť užívania návykových látok v minulosti (vyplývajúca zo spisového materiálu), pre ktorých zabezpečenie musel sťažovateľ disponovať finančnými prostriedkami. Poznamenala, že sťažovateľ mal tieto návykové látky užívať dlhodobo, takto mal uprednostňovať svoje potreby, nerešpektujúc spoločenské konvencie, pričom po 18. septembri 2021 podľa jej vyjadrenia nebol ani zaradený v evidencii uchádzačov o zamestnanie. Poukázala tiež na možnosť zmierniť dopady napadnutého uznesenia sudcu okresného súdu prostredníctvom právnej úpravy umožňujúcej uzavretie dohody o splátkach alebo o odklade platenia nákladov obhajoby, umožňujúcej tiež celkové alebo čiastočné odpustenie pohľadávky alebo upustenie od jej vymáhania s ohľadom na neskoršie ekonomické pomery odsúdeného. V závere prezentovala niekoľko rozhodnutí (uznesení) ústavného súdu, ktorými bola konštatovaná ústavnosť rozhodnutí všeobecných súdov v otázke náhrady trov ustanoveného obhajcu v obdobných prípadoch, ako je vec sťažovateľa.

III.2. Replika sťažovateľa:

7. Právny zástupca sťažovateľa možnosť vyjadriť sa k stanovisku okresného súdu nevyužil.

8. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) vec prejednal a rozhodol bez nariadenia ústneho pojednávania, keďže na základe obsahu podaní dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

9. Podstatou obsahu ústavnej sťažnosti sťažovateľa je tvrdenie o porušení jeho práv v rámci rozhodovania o povinnosti nahradiť štátu odmenu a náhradu vyplatenú ustanovenému obhajcovi, kde toto svoje tvrdenie podporuje sťažovateľ argumentáciou o arbitrárnosti namietaného uznesenia sudcu okresného súdu. Arbitrárnosť dotknutého rozhodnutia sťažovateľ vidí vo výklade relevantnej právnej normy, a to § 34 ods. 3 Trestného poriadku definujúceho zákonom stanovený nárok na bezplatnú obhajobu, čo sa týka otázky nedostatku finančných prostriedkov, ktorý považuje za ústavne nekonformný. Podľa sťažovateľa totiž okresný súd v skutočnosti priznanie práva na bezplatnú obhajobu alebo priznanie práva na obhajobu za zníženú odmenu podmieňuje schopnosťou pracovať, a nie nedostatkom finančných prostriedkov.

10. Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto

interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (obdobne pozri I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06).

11. Tieto zásady týkajúce sa vzťahu ústavného súdu a všeobecných súdov pri ochrane základných práv a slobôd, ktoré možno vyvodit' z doterajšej konštantnej judikatúry ústavného súdu, boli relevantné aj v danej veci a ústavný súd preto na základe uvedených hľadísk posudzoval aj sťažovateľom namietané uznesenie sudcu okresného súdu.

12. V odôvodnení namietaného uznesenia sudcu okresný súd uviedol, že konajúci súd pri rozhodovaní o povinnosti nahradiť štátu odmenu a hotové výdavky vyplatené ustanovenému obhajcovi vychádza z celkovej ekonomickej situácie odsúdeného, nielen z jeho momentálnych finančných možností. V nadväznosti na to konštatoval, že je sťažovateľ v produktívnom veku, je práceschopný, a preto je v záujme zachovania zásad spravodlivosti potrebné, aby sťažovateľ postupne, aj s ohľadom na možnosť splácania dotknutej sumy, nahradil štátu náklady, ktoré tento vynaložil v jeho trestnej veci v súvislosti s jeho obhajobou. Ďalej poukázal na to, že v čase rozhodovania o predmetnej povinnosti sa sťažovateľ nachádzal v ústave na výkon uloženého trestu odňatia slobody, v ktorom bol pracovne zaradený a poberal za túto prácu odmenu. V nadväznosti na to okresný súd dôvodil, že výšku takto poberanej odmeny neposudzoval, pretože zohľadňoval celkovú ekonomickú situáciu odsúdeného. Tiež dodal, že pokiaľ sťažovateľ nemôže predmetné trovy zaplatiť jednorazovo, má možnosť postupného splácania. Napokon uzavrel, že sťažovateľ dostatočne nepreukázal nárok na bezplatnú obhajobu, a z tohto dôvodu napadnuté uznesenie vyššieho súdneho úradníka posúdil ako vecne správne a sťažnosť sťažovateľa zamietol.

13. Podľa § 555 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, ak bol obžalovaný právoplatne uznaný za vinného, je povinný nahradiť štátu vyplatenú odmenu a náhradu ustanovenému obhajcovi a ustanovenému zástupcovi z radov advokátov podľa § 47 ods. 6, ak nemá nárok na bezplatnú obhajobu alebo na obhajobu za zníženú náhradu.

14. Podľa § 558 ods. 1 Trestného poriadku o povinnosti na náhradu trov poškodeného a ich sume, ako aj o povinnosti na náhradu trov spojených s výkonom väzby a o povinnosti na náhradu odmeny a hotových výdavkov, ktoré boli uhradené štátom ustanovenému obhajcovi a ustanovenému zástupcovi z radov advokátov podľa § 47 ods. 6, rozhodne po právoplatnosti rozsudku predseda senátu súdu prvého stupňa alebo ním poverený súdny úradník. Podľa § 558 ods. 2 Trestného poriadku pred rozhodnutím o povinnosti na náhradu trov trestného konania podľa § 555 ods. 1 písm. c) treba zistiť, či nie sú splnené podmienky na bezplatnú obhajobu, bezplatné zastupovanie poškodeného, obhajobu za zníženú náhradu alebo zastupovanie za zníženú náhradu. Podľa § 558 ods. 3 Trestného poriadku proti rozhodnutiu podľa odseku 1 je prípustná sťažnosť, ktorá má odkladný účinok.

15. Podľa § 34 ods. 3 Trestného poriadku obvinený, ktorý nemá dostatočné prostriedky na úhradu trov obhajoby, má nárok na bezplatnú obhajobu alebo na obhajobu za zníženú odmenu; nárok na bezplatnú obhajobu alebo obhajobu za zníženú odmenu musí obvinený preukázať najneskôr

pri rozhodovaní o náhrade trov trestného konania a ak ide o ustanovenie obhajcu podľa § 40 ods. 2, najneskôr do 30 dní po tom, čo mu bolo doručené opatrenie o ustanovení obhajcu.

16. Ústavný súd v prvom rade poukazuje na svoju rozhodovaciu činnosť (nález sp. zn. II. ÚS 364/09 z 20. januára 2010), v rámci ktorej judikoval, že základné právo na bezplatnú pomoc obhajcu nie je možné obmedziť kritériami, ktoré zo zákona nevyplývajú. Inými slovami, právny nárok na bezplatnú obhajobu je možné posúdiť iba na základe zohľadnenia tých zákonných podmienok, ktoré vyplývajú priamo z relevantnej právnej úpravy, teda z § 34 ods. 3 Trestného poriadku.

17. Ústavný súd takisto judikoval, že ústavou, resp. listinou zaručenú ochranu nemožno interpretovať tak, že základné práva podľa čl. 50 ods. 3 ústavy, resp. čl. 40 ods. 3 listiny sa priznávajú iba v tej fáze trestného konania, ktorá sa začína vznesením obvinenia a ktorá sa končí podaním obžaloby. Formuláciou čl. 50 ods. 3 ústavy, resp. čl. 40 ods. 3 listiny sa kladie dôraz na zaručenie práv od okamihu vznesenia obvinenia. Práva zaručené týmito článkami sa v nezmenenom rozsahu priznávajú aj obžalovanému a odsúdenému, a to až do právoplatnosti súdneho rozhodnutia (obdobne pozri II. ÚS 8/96, II. ÚS 364/09).

18. Okresný súd v odôvodnení napadnutého uznesenia sudcu dôvodí, že pri svojom čiastkovom rozhodovaní o nároku sťažovateľa na bezplatnú obhajobu nevychádzal z „*momentálnych finančných možností*“, ale „*z celkovej ekonomickej situácie odsúdeného*“ a z tohto dôvodu neposudzoval výšku odmeny sťažovateľa poberanú za jeho prácu vykonávanú v rámci v príslušného ústavu na výkon trestu. Podľa jeho vyjadrenia bola preňho relevantná tá skutočnosť, že je sťažovateľ v produktívnom veku, je práceschopný, a preto je „*v záujme zachovania zásad spravodlivosti*“ potrebné, aby postupne, aj s ohľadom na možnosť splácania nahradil štátu náklady ustanovenej obhajoby.

19. Podľa už citovaného § 34 ods. 3 Trestného poriadku nárok na bezplatnú obhajobu alebo obhajobu za zníženú odmenu má ten obvinený, ktorý nemá dostatok finančných prostriedkov na úhradu trov obhajoby. Z obsahu dotknutej právnej úpravy je celkom zjavné, že jediným zákonným kritériom, ktoré je potrebné pri rozhodovaní o nároku na bezplatnú obhajobu alebo obhajobu za zníženú odmenu zohľadniť, je dostatok finančných prostriedkov, teda príjmové a majetkové pomery obvineného v čase, keď sa o predmetnom nároku rozhoduje. Z relevantných ustanovení Trestného poriadku kritériá, ktoré uplatnil okresný súd, a to produktívny vek, práceschopnosť sťažovateľa a možnosť splácania určenej náhrady, nijako nevyplývajú.

20. Článok 40 ods. 3 tretia veta listiny zakotvuje ako súčasť základného práva obvineného obhajovať sa prostredníctvom obhajcu aj právo obvineného na bezplatnú pomoc obhajcu. Z čl. 13 ods. 2 ústavy je zrejmé, že medze základných práv a slobôd možno upraviť len zákonom. Vzhľadom na skutočnosť, že príslušné ustanovenia Trestného poriadku viažu právo na bezplatnú pomoc obhajcu iba na to, že obvinený nemá dostatočné finančné prostriedky, nie je možné základné právo obhajovať sa prostredníctvom obhajcu v súvislosti s právom na bezplatnú pomoc obhajcu obmedzovať v konkrétnom prípade rozhodnutím všeobecného súdu s poukazom na produktívny vek, práceschopnosť obvineného (odsúdeného) a možnosť čiastkového splácania náhrady ustanovenej obhajoby.

21. Postup okresného súdu, ktorý napriek jednoznačnému zneniu príslušných ustanovení Trestného poriadku zaviazal sťažovateľa nahradiť štátu trovy obhajoby, hoci neboli objektívnym

a vyčerpávajúcim spôsobom preukázané jeho aktuálne príjmové a majetkové pomery v súvislosti s jeho schopnosťou trovy obhajoby hradiť, ústavný súd považuje za hrubo arbitrárny. Preto došlo k porušeniu čl. 40 ods. 3 tretej vety listiny (bod 1 výroku nálezu).

22. Vzhľadom na záver o porušení čl. 40 ods. 3 tretej vety listiny a dôsledky z toho plynúce ústavný súd nepovažuje za potrebné osobitne sa zaoberať namietaným porušením čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2, čl. 48 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 ústavy, čl. 36 ods. 1, čl. 37 ods. 2, čl. 38 ods. 1 listiny, čl. 6 ods. 1 a ods. 3 písm. b) a c) dohovoru a čl. 14 ods. 3 písm. b) a c) medzinárodného paktu (obdobne pozri II. ÚS 364/09).

23. V závere zároveň ústavný súd uvádza, že argumentáciu sťažovateľa, v ktorej namieta, že o jeho sťažnosti podanej proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka okresného súdu nerozhodoval súd nadriadený, ale okresný súd, hodnotí ako neopodstatnenú, keďže bol takýto postup okresného súdu aprobevaný zákonnou úpravou, a to ustanovením § 190 ods. 2 písm. c) Trestného poriadku. Na tomto mieste tiež poukazuje na judikatúru ústavného súdu, v zmysle ktorej takáto právna úprava zjavne nezasahuje do práva na nezávislé rozhodnutie, pretože účastník konania má zaručenú možnosť podať proti rozhodnutiu o výške náhrady trov konania vydanému vyšším súdnym úradníkom sťažnosť ako účinný prostriedok nápravy, o ktorom rozhoduje vždy sudca (pozri PL. ÚS 10/2019).

V.

Zrušenie rozhodnutia a vrátenie veci na ďalšie konanie

24. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti a svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím boli porušené práva alebo slobody, takéto rozhodnutie zruší. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie. V súvislosti s návrhom sťažovateľa na zrušenie namietaného uznesenia sudcu okresného súdu a na vrátenie veci okresnému súdu na nové konanie ústavný súd dospel k záveru, že pre dosiahnutie nápravy vo veci je nevyhnutné, aby tomuto návrhu vyhovel, preto namietané uznesenie sudcu okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (bod 2 výroku nálezu), v ktorom je okresný súd viazaný právnym názorom ústavného súdu vysloveným v tomto rozhodnutí (§ 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

VI.

Trovy konania

25. Sťažovateľ si uplatnil aj náhradu trov konania pred ústavným súdom, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastúpením. Ústavný súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z obsahu súdneho spisu. Zároveň vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2022, ktorá bola 1 252 eur, keďže išlo o úkony právnej služby vykonané v roku 2023. Odmena za jeden úkon právnych služieb za rok 2023 v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) predstavuje sumu 208,67 eur. Takto stanovená odmena spolu s režijným paušálom 12,52 eur (§ 16 ods. 3 vyhlášky) za dva úkony právnych služieb vykonaných v roku 2023 (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti) predstavuje sumu 442,38 eur. Keďže právny zástupca sťažovateľa je platiteľom dane z pridanej hodnoty, celková suma za všetky

úkony právnych služieb bola zvýšená o daň z pridanej hodnoty vo výške 20 % podľa § 18 ods. 3 vyhlášky a podľa zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov. Ústavný súd teda priznal sťažovateľovi náhradu trov konania v sume 530,86 eur. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je povinná uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu kancelária ústavného súdu, pričom okresný súd je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia v sume 530,86 eur na účet kancelárie ústavného súdu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (bod 3 a 4 výroku nálezu).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. januára 2024

Peter Molnár
predseda senátu